

Studier Kritiker och Notiser.

Literär Tidning.

N° 37.

Tördagen den 7 December

1844.

Egyptisk Ethnographi.

Sedan de Zoologiskt Ethnographiska forskningarne hos oss börjat få ett allmännare intresse, och dessa förut varit föremål för uppsatser i detta blad, ha vi trots oss böra ur ett utländskt, hos oss föga känt repertorium (Proceedings of the American Philosophical Society 1843) i öfversättning återge en deri införd öfversigt af Dr. Mortons observationer öfver Egyptiska Cranier.

I sessionen den 29 Maj förelade Dr. Morton sällskapet 20 balsamerade hufvuden ifrån de Egyptiska Catacomberne, såsom exempel uttagne ur en serie af 100 stycken, hvilka han erhållit ifrån G. Gliddon under den period denne innehade Förrenta Staternas Consulat i Cairo. De woro hämtade ur 7 särskilda grafställen, hvaraf de yttersta legat nära 600 (Engelska) mil åttifiljda, begynnande det nordligaste wid Memphis och slutande det sydligaste wid Parembolas tempeletruer i Nubien.

En noggrann analys af dessa hufvuden hade hänfört dem till 2:ne olika menniskoracer neml. den Caucasiska och Negerstammen; warande dock desamma till antalet af hufvuden högst olika representerade, och de af den Caucasiska desutom wisande flera särskilda typer. Dessa sednare woro:

1:o. Den Pelasgiska eller den som närmast öfverensstämmer med Craniiformen hos det westra Asiens och Södra Europas Folkstammar. Den Pelasgiska typen är oss wälkänd genom de sköna modeller af grekisk konst, som äro så märkvärdiga för hufvudskälens storlek jemförd med ansigtets, symmetrien och finheten (delicacy) af benbildningen och facial-winkelns storlek.

2:o. Den Semitiska, sådan den framstår hos Hebreerne och karakteriserad sedan urminnes tider genom

en tillbakadragen panna, lång, krökt och starkt framstående näsa, ett markeradt afstånd emellan ögonen och en stark utveckling af hela ansigtet.

Antalet af hufvuden, som tillhöra den Pelasgiska och Semitiska typen, förut af Dr. Morton kallade den Areto-Egyptiska, är 51, eller öfver hälften af hela serien. Det är märkvärdigt att den styrande casten hos Egyptierne, sådan som den representeras på ännu bibehållna målningar och statyer i templen, öfverensstämmer på ett förwånande wis med de uppgifna charactererna för den Pelasgiska serien af mumierne. Sålunda wisar porträttet af Amunoph den förste, den äldste, som hittills blifwit igenkänd, de finaste drag af Europeisk skönhet, och dock regerade denne monark i Nildalen och höll sitt hof i Memphis mera än 18 sekkler före den christna eran; och följa wi ifrån denna aflägsna period physionomien af Konungar och Drottningar som regerat derefter, så påträffa wi många lika characteristiska modeller af mensklig skönhet, många som i intet afseende stå under de berömda idealerna af klassisk konst.

3:o. Den Austral-Egyptiska innefattar den modificationen af Caucasiska typen, som wi annars se hos Hinduerne och Syd-araberne, förenad dock med några egna drag hvilka kunde hafwa tillhört Meröes urinwånare. Hufvudet är mindre än hos den Pelasgiska typen och pannan smalare, under det att ansigtet är mera framstående och facialwinkeln något mindre. Näsan är rak eller böjd (aquiline), ansigtet kantigt och anletsdragen ofta skarpa. Denna modification är äfwen vanlig på de Egyptiska monumenterna, mera tillfällig t. ex. bland den styrande casten, men ganska allmän bland de subordinerade classerna.

Af Neger-racen finnes i hela serien blott ett enda oblandadt och otwifvelaktigt exempel, och detta är icke ifrån någon af de egentliga Catacomberne, utan

från en grafhögd nära *Philæ* på gränsen af Nubien: ett ställe, som man ansett varit en begravningsort för dem af alla nationer, som händelsevis dött under sina religionsöfningar wid detta ställes ryktbara helgedom. Men fastän af den rena Neger-racen blott finnes ett enda exempel i hela serien, så gifwes der 8 andra hufwuden, hwilka äga en påtagligen uppblandad character, hwarj Negerdragen äro öfwerwägande. För dessa har förf. föreslagit namnet *Negroloider*; hwilket synes vara så mycket mera passande som hela benbildningen och sjelfwa uttrycket är Negerens, men håret är långt och något strävt; sålunda påpekande den combination, som är vanlig hos vår tids *Mullatter*, och som för en del äfwen är characteristisk för det moderna Egyptens *Coptiska* inbyggare.

Den till *D:r* *Morton* öfversända samlingen af *Cranier* utgjordes sålunda af:

Pelasgiska typen	44 stycken.
Semitiska typen	7 "
Austral-Egyptiska	33 "
Negroloida eller Coptiska	8 "
Neger	1 "
Austral-Egyptiska med spår af Neger och några an- dra obestämbara drag	5 "
Af owis race	2 "

100

Slutligen tillade *D:r* *Morton* följande anmärkingar, hämtade ifrån de materialier han haft att tillgå:

1:o. *Craniet*s inre *capacitet* (som naturligtwis utmärker *hjernans storlek*) mäter 97 *cubiktum* i det största och 68 i det minsta af de *Caucasiska* hufwudena, och medeltalet härleddt ifrån de 3:ne hufwudtyperne af denna race skall kanske icke öfwerstiga 85. De få *Negroloida* hufwudena ge ett medeltal af 80 *cubiktum* och den enda oblandade *Negren* blott 71. Sålunda wisar i hwarje serie medeltalet en mindre storlek än hwar som är characteristisk för någon af de motsvarande racerna hos nutiden.

2:o. *Facialwinkeln* lemnar följande mått:

Medeltal för *Pelasgiska* serien 80 °.

Medeltal för *Austral-Egyptiska* serien 78 °.

Medeltal för *Negroloid* serien 75 °.

3:o. *Örats position*. Den egna *örats upphöjning*, som är så vanlig på *Egyptiska* statyer, *bas-reliefs* och *målningar*, bekräftas icke af *cranierne* såsom

varande en naturlig organisation. *Bengängen* wisar ingen *afwikelse* ifrån *delarnes* wanliga anordning; men då de *cartilaginösa* *delarne* äro *upptorkade* och *sammandragna* så torde här af icke kunna ledas tillräckliga *bewis*.

4:o. *Blumenbachs* observation, det skulle *dentos incisorii* hos *Egyptierne*, jemförde med dessa *tänder* hos andra nationer, vara *owanligt stora*, *tjocka* och *cylindriska* eller *trubbigt coniska* i stället för att hafwa den *characteristiska wiggformen*, bekräftas ej af *Mortons* observationer. Ty ibland nära 200 *tänder* af detta slag, hämtade ifrån omkring 45 *cranier*, finnes icke någon *afwikelse* ifrån den *wanliga formen* eller *strukturen*; och det *coniska utseendet* af *tändernas kronor* härleder sig tydligen från det hos *Egyptierne* *wanliga tuggandet* af *hårda substancer* och återfinnes hos *Hinduerna* och andra nationer, der härleddt ifrån *liknande orsaker*.

5:o. *Håret* är *conserveradt* på 36 *hufwuden*, hos några i *öfverslöd*, hos andra mera *sparfamt*, men dock alltid *tillräckligt* att se dess *beskaffenhet*. 31 *höra* till *Caucasiska* *racen* och hos dessa kan *håret* täfwa med det *stönaste* hos våra dagars *Europeer*. Af de 8 *Negroloid-hufwudena* hafwa de som *bibehållit* *håret* det *jemförelsewis groft* och *icke ulligt*, och hos en af ända till en *fots längd*. Hos det enda *Negerhufwudet* är det för *characteristiskt* för att man kunde derpå *misstaga* sig.

6:o. Dessa *materialier* i *öfwerensstämmelse* med de *bewis*, som hämtas ifrån *Egyptiernes* *monumenter* ädagalägga den *höga åldren* af dessa *physiska* och *organiska characterer*, som de olika *menniskoracerna* förete. De *wisa* dem så *gamla* som de *äldsta människoslägtets* *minnen*.

7:o. *Origenen* af *Egyptens* *utomordentliga folk* har varit ett af *Ethnographiens* *swåraste problem*; *swårt* derföre att man *uttömt* sig i *fruktlösa bemödanden* att föra dess *ursprung* *tillbaka* till en enda *källa*, under det att detta *folk* tydligen, som *wi* sett, varit en *blandning* af flera olika *menniskoracer*.

J. G. A.

Svenska *Siare* och *Skalder* eller *Grunddragen* af *Svenska Vitterhetens Häfder*. Intill och med *Gustaf III:s Tidehvarf*, tecknade af P.

D. A. Atterbom. Tredje Delen. Upsala.
Leffler och Sebell. 1844.

(Fortf. och slut.)

sedan Herr Atterbom redogjort för det inflytan-
de, som Gustaf den tredje utöfwade på sin umgän-
gskrets och genom denna på nationen, slutar han med
följande wädra gård åt konungens minne:

"Att närmare insåta och betraktandet af den Tre-
dje Gustafs witra sällskapskrets, wore angenämt; men
får icke ske här, der vår uppmärksamhet anmanas
blott af de främsta dithörande författarne. Nog: en
snillrikare krets har i Norden aldrig funnits; och re-
dan deraf kan dömmas till beskaffenheten af den man,
som war des kungliga medelpunkt. Ännu lefwa män-
ga berättelser om förtroligheten af hans umgänge med
des medlemmar; om det wägade språk, som hwarje
med fantasi och qwickhet parad förtjenst der kunde föra,
om det förswar, hwartill han sjelf nyttjade endast sam-
ma medel. Hans "Dresweyling," under det den in-
tygar hans snilles och lynnes bekanta rymlighet, att
kunna på samma gång ombestyra statswärf och sou-
peer, revolutioner och concerter, fälttåg och poemer,
anordnaden för en batalj och anordnaden för ett skå-
despel, de allwarligaste statshemligheter och de mun-
traste upptåg, förwarar och flerfaldiga talande drag af
hans förhållande, såsom enstildt Gustaf, till sina lit-
terära och artistiska wänner. Af sig sjelft förstås, att
den derwid förwarar lika många rön af den kärlek,
som, också när han omhwärfdes af de brydsammaste
bekymmer och wädligaste faror, fortfor att fästa honom
wid Witterheten och Konsterna. Icke heller swet ho-
nom under motgången, då han anlidade dem om för-
ströelse och tröst, det tack samma nit, hwarmed de un-
der medgången hade beredt honom glädje. Hos dem
föryngrade sig hans tankar och känslor, genom täta
besök; äfwen i det tidfiste, när han, af ärelösa under-
säter förrädd, af owerkamma bundsförwandter lemnad
åt sitt öde och sitt mod *), brottades i blodiga äfwen-
tyr med jordens största landtmakt. Denna hade wid
äsynen af ett hof, der kärleksgudar lekte med hjeltar-
nes wapen, förmodat, att hjeltarne förswunnit och att
wapnen woro blotta costum-smycken. Europas monar-
ker kommo på andra föreställningar. Han, som åt

*) Det war andra gången, som England och Preussen, på
Sveriges befohånad, främjade Rysslands jättewälde.

sina lustbarheter ofta hade gifwit steynaden af frigiffa
ridderskapet, hwilkas från Amadis och Tasso hämtade
ämnen öfwertrassade med syner af tornerings-tidernas
äterwafnade prackt, med kämpa-uppträden i förtrollade
flott och förwandlade trögårdar, stod wid sitt fränfälle
just på wäg att tråda i spetsen för ett nytt europeiskt
förståg, rigtadt mot det nya Frankrikes (långt mer än
Saracenerne otrogna) Demagoger *). Ung war den-
ne konung, i hela sitt lif; i ondt som i godt, må
wara: men ung förblef han; häri funno honom Dik-
ten och Åran alltid oförändrad. Om sådana konun-
gar — enligt mångens öfwertygelse — äro för folken
onyttiga, ja förderfliga: så må man trösta sig med
Guds och Naturens wisa föransättning, att de icke
ofta, icke lätteligen återkomma. Hwad för Byggnaden,
för Bildhuggeriet, för Målningen, för Musiken, för
Scenen, denne smädade Gustaf gjort, borde mellertid
Stockholm allrasist förgäta; allrasist, att swenska rikets
hufwudstad gjordes af honom till swenska snillet. En-
kom woro der alla Sveriges witra snillen församla-
de; en både för dem, och för hufwudstaden, oskattbar
lycka. Märkwärdigt är wisserligen, att mordskottet
nådde honom icke blott midt i denna hufwudstad, utan
äfwen midt under en masquerad och i ett skådespel-
hus; det samma präktiga, som han, under sin glada-
ste tid, hade helgat åt de "fosterländska Sånggudin-
orna **). Händelsen kan synas i flerfaldig mening
betydelsefull. Hans fiender försummade icke, att fin-
na denna döb, i en opera-sal och så godt som på sce-
nen, just för en dykt "theaterkonung" alldeles pas-
sande. Wisst är, att han spelade ut rosen wäl, och
förstod att dö med den högsta möjliga tragiska skönhet.

Jag kan ej, som Thorild, falla honom "min ung-
doms konung"; icke ens min barndoms; ehuru hans re-
geringsdagar omsluta de bägge första åren af min lef-
nad. Men wid mitt medwetandes tidigaste wäckning
träffades mitt öra af hans namn: och, med detsam-
ma, jemwäl af de strålände omdömen, till hwilka ef-
terwerlden ännu lyshnar med tvekan och wankelmod.

*) Året förut ämnade den olycklige Ludwig, förlitande sig
mer på Sveriges monark än på någon af de öfriga, fly
just till den i Spa wistande Gustaf; när han inwid grän-
sen blef igenkänd och till Paris återförd.

***) Gustavus III Patriis Musis: inkriften på Opera-huset
framsida. Byggnaden, börjad 1775, fullbordades först 1782.
Den inwigdes då genom Adlersbehs Opera: "Cora och
Alonjo."

Ly äfwen inom den aflägsna landliga wrå och de hyddor, der jag uppvärte, ägde dessa motsatta ombömen ifriga tolkar. En eljest hederligt sinnad adelsman utmålade honom i de hemskaste afgrundsfärger och med hwarenda en af de styggelser, dem jag allsedan, otaliga gånger, hört upprepas; en ung Upsalamagister, Leopolds wän, skildrade honom i den ljusaste himmels-gloria; bundsförwandter saknades ej på någondera sidan. Blott ett par fromma prestes gingo den medelwäg, att i mycket klandra, i det mesta beundra, i det hela beklaga och urskulda honom *). De satte hans grund-olycka deri, att han med ett eldfullt snille hade wurit upp ibland lätt sinnigheter och "fritänkerier," utan tillräcklig inre motwigt af fast kristendom; hans grund-fel deri, att detta snilles förmögenheter och ärelust "slögo högre," än hans rikets krafter mäktade uthärda. Så menade de, i sin enfald; och med den sednare hälften af deras omdöme har man nyligen sett statsmannen Schröderheim, sjelf en af Gustafs förtrognaste och witttraste ungdomswänner, instämna **). Mitt spåda sinne, willigt antagande allt hwad för den ridderlige konungs-anden war förmanligt, kände sig till honom dragas genom en makt, som ställde mig, mer och mer afsjordt, i hans förswarares leder. Hwad gossen anade, har sedan i sin fulla klarhet framstätt för mannens själ; klarast, när jag, under mången sommarwandring i parken af det tusandaga Haga, än wid morgonglans, än wid aftonsol och månsken, uppkallat i min föreställning den Swenske Arthurs wälnad. Ofta, under åtankan af det förflutna, stal sig då ur mitt innersta Östians suck: "sådana woro Bardernes ord i Sångens dagar; när Ko-

*) Adelsmannen war sockenherren; den unge magistern war en min morbroder (fader till P. U. Kernell); presterna — min morfader och min fader — woro socknens prost och och comminister.

***) "Hans första olycka war att födas i ett rike, hwars tillgångar ej woro tillräckliga för hans stora wuer; i saknad hwaraf han kanste stundom tillkapade hwälsningar och händelser, hwilka han, med ett mera instränkt begrepp om sin och rikets ära, kunnat undwika" (Gustafwianka Pappern, D. 2 sid. 203). Deraf de financiella förlägenheterna; af dessa åter slika påfund, som de fatala Krono-brännerierna o. s. w. — Hwad åter den löstliga religiositeten beträffar, så befann sig Schröderheim i samma läge som Konungen; och gjorde honom derför troget sällskap i sökandet af öfwerjordiska kunskaper hos dylika stare och stersfor, som en Björnram och en Mamsell Arwidson.

nungen älskade harpornas röster och sagorna om fordnatider."

Herr Atterbom har öfat wärdet af sin bok med en hjertelig dedication till Franzen. Det har en tid bortåt warit på modet att glömma, eller om man någongång påminner sig honom, smäda denne äransman, om ej annat för hans ålder, något som i fordnatider brukade wäcka åktning ej hän. Att Herr Atterbom på ett så wärdigt sätt påmint allmänheten om skyldig wördnad för den swenska witterhetens patriark, war ett ord i sinom tid, ett ord, som hwarje rebblig Swensk wet att med tacksamhet erkänna. Mätte Herr Atterbom, med den förnyade ungdomskraft, af hwilken hans Siare och Skalder äro en frukt, länge lefwa och werka till den swenska witterhetens heder!

C. A. H.

Öfversättning af Shakespeare.

(Fortsättning).

Ur Konung Johan meddela wi följande prof.

Essey.

Min prins, till ert afgörande det hänskjuts
En twist, den allraunderbaraste
Jag nänsin hört; för parterna jag falla?

Konung Johan.

Ja, låt dem komma!
Umgälderna för detta krigståg falla
På klostren.

(Bastarden och Robert komma)

hwilka ären I? —

Bastarden.

Er trogne underfåte, adelsman,
Född i Northamptonshire och äldsta sonen,
Som jag det tror, till Robert Faulconbridge,
En rass soldat, som slogs till riddare
På slagfält utaf sjelfwa Lejonhjerter.

Konung Johan.

Och hwem är du?

Robert.

Den samme riddersmannens son och arfving.

Konung Johan.

Är han den äldre, men arfvingen du?
Då har ej samma moder eder födt.

Bastarden.

Jo säkert samma moder store konung,
Det är till fullo kändt; och samma fader ock,
Som jag det tror; full wißhet i den saken
Kan endast himlen och min moder gifwa;
Ty hwem bland menskers barn kan wara säker
På sådant?

Eleonora.

Blygs att så din moder skymfa,
Och fränka hennes ära, råa yngling!

Bastarden.

Ej jag, min fru; det har jag intet skäl till;
Det är min broders påfund, icke mitt.
Fick han bewisa det, så knep han från mig
Femhundra pund om året minst. — Nej Gud
Beware mor mins ära och mitt gods!

Konung Johan.

En dugtig pojke! Men hwi gör han anspråk,
Då han den yngre är, uppå ditt gods?

Bastarden.

Det wet jag ej; kanske för godssets skuld,
Han förebitat mig oäkta börd;
Om jag är äkta eller icke äkta,
Den frågan hwile på min moders hufwud,
Men att jag är äkta karl det wet jag;
(Gud signe den som haft beswär med mig)
Jemför, o konung, våra drag och böm;
Om gamle Robert har oß båda aflat,
Och war vår far, och han der liknar honom,
O, Rippar Robert, du min gamle far,
På mina bara knän ewimmerlig
Jag tackar Gud att jag ej liknar dig.

Konung Johan.

Ha, hwilken toker himlen skickat på oß!

Eleonora.

Han har ett tycke utaf Lejonhjerter,
Så wäl i anletsdragen som i rösten;
Säg, finner du ej likhet med min son,
I denna ynglings wäldiga gestalt?

Konung Johan.

Mitt öga noga forskat på hans later;
Fullkomligt Richards afbild! Säg, min gosse;
Hwi gör du anspråk på din broders land?

Bastarden.

Jo just för det att han; lifsom min far,
Ser ut i synen som en slant; nu will han

Ha min gods, i kraft utaf sin prägel:
Halföret der will ha femhundra pund.

Robert.

Ers Majestät: när än min fader lefde,
Så brukade er broder honom mycket —

Bastarden.

Det hjälper intet dig till min gods;
Säg heldre hur han brukade min moder.

Robert.

Och sände honom bort på en bestickning
Till Tyska Kejsaren att underhandla
Om mången sak, som war af wigt den tiden.
Nu Rungen tog tillfället uti att
Och bodde i min faders hus en tid;
Hwad der han tog sig för jag blygs att säga,
Men sant är sant. Det skilde långa sträckor
Af land och haf min mor ifrån min far,
(Det har jag hört min fader sjelf berätta)
Då denna muntra junkern kom till werlden.
Uppå sin dödsäng gaf han mig sitt gods
I testamente, tog uppå sitt samwet,
Att Philip war min moders son, ej hans;
Och om han wore ock, han kom till werlden
Fullt fjorton weckor före laga tid;
Gif mig, min goda Prins, min egendom,
Min faders land i kraft af faders wilja.

Konung Johan.

Din bror, min gosse, är af äkta säng;
Din faders äkta hustru honom födt:
Om hon har spelat falskt, är felet hennes,
Och det kan alla männer råka ut för,
Som taga hustrur. Säg mig, har min bror,
Som, efter hwad du påstår, haft beswäret
Med denne Philip, hos din far bewakat
Sin rätt till gossen? tro mig du, min wän,
Kall af sin fo din fader nog förswarat,
Och det mot hela werlden: allt med rätta.
Ty wore gossen ock min broders son,
Ej kunde Richard kräfwa honom ut,
Ej heller fader din förneka honom,
Fast gossen ej war hans; beslutet är —
Min moders son din faders arfving aflat,
Din faders arfving får din faders gods.

Robert.

Har då min faders wilja ingen kraft
Att göra arslöst barn som ej han aflat?

Bastarden.

Ej större kraft att mig förklara arslös
An wilja att mig afsa, det jag tror.

Eleonora.

Hwad will du helbre; heta Faulconbridge,
Dch, som din broder, ega godset, eller
Erfännas wara son af Lejonhjerta,
Storättad Herre, fastän utan land?

Bastarden.

Min Drottning; om min bror såg ut som jag,
Dch jag, som han, war afbild af Sir Robert;
Om mina ben de woro slika stidor,
Dch mina armar slika älskinnstrutar,
Dch detta anlete så tunnt att ej
Jag kunde sätta rosor uti örat,
Förrn folket skref: "der går en trebröslant";
Om, med hans skapnad, all hans jord jag egde,
Jag wille wera fast der nu jag står,
Om jag ej, för att detta anlet köpa,
På kappland ester kappland gjorde ände,
Men aldrig blef jag sådant der elände.

Eleonora.

Jag tycker om dig: will ditt arf du lemna,
Affsä ditt gods åt honom, följa mig?
Jag är soldat och går mot Frankrike.

Bastarden.

Tag, broder, du mitt land; jag tar mitt öde:
Femhundra pund ditt anlete dig gifwer,
Dock köpte jag det ej för fyra styfwer —
Min Fru, jag följer Er och det i döben.

Eleonora.

Dit kan du gå förut.

Bastarden.

Hos oss på landet
Det heter: ära den som ära bör.

Konung Johan.

Hwad är ditt namn?

Bastarden.

Philip, min konung; så mitt namn begyns,
Den gode Roberts hustrus äldste son.

Konung Johan.

Bär hädanester namn af den du lifnar;
Philip, böj knä och stig mer ättför upp;
Stig upp Sir Richard af Mantagenet.

Bastarden.

Du bror på mödernet, gif mig din hand;
Min far mig ära gaf, din gaf dig land.

Dag eller natt, wälsignad dock den timma,
Då jag blef till och Robert ej war hemma!

Eleonora.

Plantagenet och det af ätta sorten!
Jag är din farmor, Richard, nämnu mig så.

Bastarden.

På slump, ja, ej på laga wäg — än se'n?
Om och det hade gått en smul på sned —
Klif genom glugg, om dörr de när igen;
Der dag ej råcker, natt får stryfa med —
Mitt det är mitt hur jag har fått det än;
Träff eller ej, den stöt dock bäst som wann,
Dch jag är jag hwem och war mor mins man.

Konung Johan.

Gå, Faulconbridge, du har hwad du begärt;
En landlös riddare dig land beskärt:
Kom nu, min Fru, kom Richard, ingen hwila,
Till Frankrike, till Frankrike, wi ila.

Bastarden.

Farwäl bror; följ lycka dina ffät,
Ty du blef född i allsköns ärbahet.

(Alla utom Bastarden af.)

En fotbredd ära wann jag på den saken,
Men mången fotbredd land den gick till fanders.
Nu kan jag när som helst en Cassa göra
Till hennes Nåd. "God afton nådig Herre!"
"Tack skall du ha min gosse." Om hans namn
Är Göran will jag kalla honom Peter;
Nybakad adel glömmmer namn så lätt:
Att minnas sådan strunt det passar ej
Ditt nya stånd, det wore allt för simpelt.
Men han som warit utomlands! han sitter,
Han och tandpetarn, wid min nådes bord;
När nu hans nåd min mage fått tillfyllest,
Jag petar mina tänder, sätter frågor,
Som ur Catchesen, på den fina herrn. —
"Min bästa herre" börjar jag och stöder
Armbågarna på bordet — "jag Er ber" —
Det der det war en fråga — swaret kommer
I rad precist som ett abed.
"Min herre," säger swaret, "till er tjenst,
Ödmjuka tjenare, som ni befäller."
"Jag ber ödmjukast" börjar frågan åter,
Dch innan swaret wet hwad frågan will,
(med undantag af complimenterna,
Dch prat om Appenniner och om Alper
Dch Pyreneerne och floden Po)

Så lider det så smått emot soupéen;
 Se sådant är förnämt och påsar just
 Ett uppåtsträfvande genie som mig.
 Blott den är en bastard utaf sin tid,
 Som ej har smak utaf den goda tonen;
 (Sag är och blir bastard i alla fall)
 Och icke blott i kläder och maner,
 I yttre form och yttre prydnader,
 Men ända ur sitt innersta kan pressa
 Sött sött förgift åt tidens läckergom.
 Det vill jag lära mig, dock ej af falskhet,
 Men blott att falskhet lära öfvervinna,
 Och så är vägen till min lycka banad.
 Hvem kommer ridklädd der med sådan brådsta?
 En hjortelpost? har hon då ingen man,
 Som kan i hornet blåsa när hon nalkas?
 Aj, aj, det är min mor! min goda fru,
 Hwad händelse för er brådt till hofwet?

(Fortfättes.)

Akademiska Underrättelser:

Kongl. Maj:et har, under d. 14 dennes, till Bibliothekarie wid Universitetet i Lund utnämmt och förordnat Förste Amanuensen wid Bibliotheket derstädes Magister Edward Wilhelm Berling.

= L. f. Canzleren har under d. 29 dennes till Andre Theologiae Adjunkt wid härvarande Universitet samt Ryrkoherde i Stångby och Wallfärre Präbende-Församlingars Pastorat utnämmt Theol. Docenten Mag. Ebbe Gustaf Bring.

Notiser:

Danmark. Fin Magnusen har för omtrent 10 År siden erklarat den Indskrift, som findes paa Runamo-Klippen i Sverige, för Runer, uden at han dog saa sig istand til at læse för efter længere Tids Forsök, då han meente ved en særegen Fremgangsmaade at være kommen til den rette Forstaaelse af den tusindaarige Indskrift, den äldste i Norden, hvori han fandt en Forbandelse udslyngt af Harald Hildetand mod Kong Ring, efter hans Formodning i Anledning af Braavalle-Slaget. Dette Resultat er nu af en yngre Videnskabsmand, J. J. A. Worsaae, bleven angrebet i et Skrift: Runamo og Braavalle-Slaget. Et Bidrag til archæologisk Kritik. Med 5 lithographerede Tavler. 4. Allerede Oplysningen af de af Jorchhammer angivne Runer ved Fin Magnusen paa saar Worsaae er vilkaarlig, i det han mener at kunne godtjøre, at de Runer, hvormed den formeentlige Indskrift skal

være udført, give et forskjelligt Resultat, eftersom man anvender de forskjellige Maader, hvorpaa de ifølge deres Natur kunne opløses; og han viser, at den nævnte Lærde i Udtydningen af de komplicerede Tegne (det er Binderuner s: Runer, som i sig forbinde flere enkelte, man mener at have fundet) ikke altid har taget alle Linier med, som findes i Figuren. Men den egentlige Grund, hvorfor han mener, at det Resultat, hvortil Fin Magnusen er kommen, er forkasteligt, er den at han, efter anstillet Undersøgelse paa Stedet, har fundet sig besøiet til at træde over til den af ældre svenske Lærde og senere ogsaa af Bergelius og Nilsson opstillede Paastand, at Indrindningerne i Trappstenen ved Runamo ere rene Naturfrembringelser. Vor Forfatter viser, at de Afbildninger, som Kommittehen har foranstaltet, ere usiagtige, og at han kun med stor Besværlighed har kunnet finde paa selve Stenen de angivne og aftegnede Figurer, da der haade fandtes langt flere og tildeels ganske anderledes anbragte Linier paa bemeldte Trappgang, der i Virkeligheden skal frembyde et forvirret Billede af en stor Mængde uordentlig sammenløbende Ridsler og Sprækker. Dette synes ogsaa at fremgaa af de oplysende Tavler, han har søiet til sin Afhandling, blandt hvilke findes en Afbildning af en Trappgang fra et andet Sted i Sverige, hvor ingen Runer kan antages at findes, og hvis ujævne Overflade i det mindste for en Lægmands Øie har langt mere Lighed med Runer, end den formeentlige Indskrift paa Runamo-Trapp. (Christiania Morgenblad.)

England. Viscount Mahon, äldste son af grevne Stanhope, toryistisk parlamentsledamot för Hertford och nu räknad till det "unga England", har utgivit fjerde bandet af sitt historiska verk "History of England from the peace of Utrecht", hvilket omfattar perioden från Aachner freden till Parisfreden 1763. Morning Chronicle talar med stort beröm om detta verk.

Ur den aflidne Thomas Arnold's, Professor i historien i Oxford, efterlemnade papper har Archdeacon Julius G. Howe utgivit tredje delen af det gamla Roms historia (History of Rome). Arnold sluter sig i sin kritik till Niebuhr, för hvars forskningar han redan med förtärligt förklarade sig på en tid, då desamma i England rönte den allmänaste motsägelse.

Tendensromanen, särdeles den militäriska, hör nu till dagens ordning. Miss Martineau lär statsekonomi i noveller, Dickens polemiserar i romaner mot fattiglagen och emot prästkolornas missbruk; en kyrklig tendensroman är „Self sacrifice or the Chancellor's Chaplain". Den skildrar de hinder och lidanden, med hvilka den engelske prästen har att kämpa på sin bana, när han hvarken äger förmögenhet eller inflytelse för familjeförbindelser. Om den skildrar sanna tillstånd, så spela patronat och nepotismus i England en roll, sådan den icke förekommer i någon annan kyrka i världen.

Med stort intresse har Israels nya roman Coningsby or the new generation blifvit upptagen af engelska publiken. Författaren nedlägger här sin politiska trosbekännelse och sin åsigt rörande de sista årtiondenas politiska händelser, hvarigen

nom romanen såsom ditt visserligen icke befrämjas, men för England vinner i intresse, då den nyaste tidens betydligaste personer framställas för läsaren i forta, ofta gansta träffande karaktäristiker.

Anmälan.

Tidningen "Studier Kritiker och Notiser" kommer att fortsättas nästkommande år efter samma plan som hittills. Då Red. gör denna anmälan, bör Red. icke draga i betänkande att uttala en under de föregående åren gjord erfarenhet af de många svårigheter, som med vidmakthållandet af en literär tidning i vårt fädernesland äro förenade. Liknande företag hafva förut mer än en gång yppat fåtaligheten af den publik, som från academierna kunnat ut i lifvet medföra så stort vetenskapligt intresse, att det manat till fortsatt uppmärksamhet på rent vetenskapliga företeelser. Vigten af att upprätthålla denna uppmärksamhet, äfven i en inskränkta krets, är likväl både för academierna sjelfva och för allmänheten, vida större, än att de förras medlemmar få undandraga sig försöken att vinna den senares gehör, serdeles i en tid, som allmera fordrar vetenskaplighet i lifvet, och lif i vetenskapen. Academierna få icke isolera sig, de få icke åberopa allmänhetens bristande uppmärksamhet såsom skäl till att stillatigande låta de för stat och kyrka, för konst och vetenskap vigtigaste frågor inför allmänheten behandlas ur alla andra synpunkter än de vetenskapliga, och i alla andra tidningar än literära. En literär tidning är en svår uppgift — det är sant — svårigheten ligger redan antydd i namnet — "literär," och dock "tidning" — tidning, och dock literär. Den medelväg, som här låter båda benämningarne vederfaras sin rätt, ligger icke så i öppen dag, som man vid första påseendet kunde tro. Tidning måste vara tidsenlig — måste behandla ämnen, som för tiden äro af vigt och intresse. Och vår tid — *nihil humani a se alienum putat*. Nästan alla grenar på mennisköandens rika stamträd hafva i vår tid darrat under skakande vindkast. Också vetenskapen skall säga, hvad de grenarne månde betyda. Den, om någon, må väl veta, hvilka som ännu hafva lif, och hvilka som uttorkat till ett fallande rof för det första hugget. Kunde ock vetenskapens röst endast af ett färre antal höras i

brytningen mellan hvarannan korsande opinioner, så hör den dock *dicere et salvare animam suam*. Red. tror sig bättre än någon annan — åtminstone bättre än de, som icke lagt hand vid verket — inse de fordringar, som kunna göras på en literär tidning, och han vet jemväl, att det utstakade målet ännu icke är det uppnådda. Men då vigten af företaget icke tillåtit honom att tröttna, då påräknade, men af oförutsedda anledningar uteblifna biträden lagt hela bördan på få händer, som dessutom varit fulla af andra göromål, så är det med så mycket mera tillförsigt han motser det kommande året, då ett förenadt biträde af vetenskapsmän af alla fack sätter Red. i tillfälle att åt tidningen gifva en omvexling, som, af brist på erforderliga arbetskrafter, hittills icke kunnat åstadkommas. Red. bör derfor nämna, att han i alla de vetenskaper, som egna sig för en populär behandling, och böra ligga inom en större allmänhets intresse, har att påräkna biträden af män, som den läsande allmänheten länge känt och aktat.

Red. anser det likaledes af vigt, att en tidning, som veckevis utgifves, kommer prenumeranterna så fort som möjligt tillhanda, hvarföre Red. önskar att requisitionerna göras genom Post-Contoren af alla dem, som ej bo i Lund eller hafva sin postgång på nämnde stad. Desse senare kunna så väl inlemna sina requisitioner som afhemta tidningen på Berlingska tryckeriet i Lund. — Och på det att detta arrangement ej måtte tillskynda mera afläggse boende prenumeranter synnerligen ökade kostnader, har Red. beslutat nedsätta priset å Tidningen för nästkommande år till 2 R:dr 32 sk. B:co, hvarigenem priset, med tillägg af stadgadt postförvaltare-arfvode, 24 sk. B:co, hvilket vid Lunds Post-Contor är nedsatt till 16 sk. B:co för hvarje exemplar, blifver ungefär detsamma, som det hittills varit för dem, hvilka antingen fått sig tidningen på bokhandelsväg kvartaliter tillskickad, eller varit i tillfälle att requirera och afhemta densamma directe hos förra förläggaren *).

CARL AUGUST HAGBERG.

*) Anhålles att denna anmälan intages i öfrige Provins- och Stockholmstidningar.

N:r 38 af denna Tidning, utgifves Lördagen d. 14 December.

Lund, tryckt uti Berlingska Boktryckeriet, 1844.

